

చదువండి. ఆలోచించి చెప్పండి.

నటనలో ఆమె నాట్యమయూరి.

ఆ పడతి నడక హంస నడక.

ఆ ఇంట చిన్నారి చిలుకపలుకులు పలుకుతుంది.

మధుర గాయని సుశీలమ్మది కోకిల సర్వం.

కావాలనుకున్న దానికోసం పిల్లలు ఉడుంపట్టు పడతారు.

ఉడతాభక్తిగా భగవంతునికి దక్షిణ సమర్పించాలి.

కొందరు యజమానుల పట్ల కుక్క విశ్వాసం ప్రదర్శిస్తారు.

అతడు అవినీతిపరులకు సింహస్వప్నం.

ప్రశ్నలు:

1. పై పంక్తుల్లో జనవ్యవహారంలో ఉన్న పదబంధాలేవి?
2. ఇట్లాంటి పదబంధాలు ఏ సందర్భంలో వాడుతారు?
3. వీటిని వాడడంలో పశుపక్ష్యాదుల పట్ల ఏ భావం కనిపిస్తుంది?
4. పశువులను, పక్షులను చిన్నచూపుతో పోల్చే సందర్భాలు కూడా ఉంటాయా?
5. అటువంటి కొన్ని పోలికలు చెప్పండి. ఇట్లా పోల్చడం సరైందేనా?

పాఠం ఉద్దేశం

ప్రకృతిలో ప్రాణులన్నీ స్వేచ్ఛగా జీవించాలి. ప్రతి ప్రాణికి తనదైన ప్రత్యేకత ఉంటుంది. ఆయా ప్రత్యేకతలను సరించి వాటిని అదరించాలి. కాకి కూడా ఒక ప్రాణి. దీని విశిష్టతను చెప్పుతూ కాకిపట్ల చులకన భావం ఉండరాదని తెలియజేయడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

పాఠ్యభాగ వివరాలు

ఈ పాఠ్యభాగం పద్య ప్రక్రియకు చెందినది. ఆధునిక కవి
మామిండ్ల రామగౌడు రాసిన
'రస తరంగిణి' ఖండకావ్య సంపుటిలోనిది.

కవి పరిచయం

14-01-1943

06-06-2003

తెలంగాణ ఆధునికకవుల్లో మామిండ్ల రామగౌడు ఒకరు. నిజామాబాద్ జిల్లాకు చెందిన ఈయన వర్ని మండలం రుద్రూరులో బాలమ్మ, మల్లాగౌడు దంపతులకు జన్మించాడు.

ప్రాథమికవిద్యతో చదువు ఆగిపోయినా, తర్వాత కాలంలో బి.ఓ.ఎల్. పూర్తిచేసి తెలుగు పండితునిగా ఉద్యోగం చేశాడు. తెలుగుభాషపై మక్కువతో ఇరవై ఏండ్ల వయసునుండే రచనలు చేయడం ఆరంభించాడు. శబరిమాత శతకం, నరసింహ శతకం, కవిగౌడప్ప శతకం వంటి భక్తి, నీతి శతకాలతో పాటు రసతరంగిణి, కవితాసుధాలహరి, గౌడప్రబోధం మున్నగు రచనలు వెలువరించాడు.

తనదైనశైలిలో, వస్తువైవిధ్యత కలిగిన రచనలు చేసిన రామగౌడు సుకవిసుధాకర, మధురకవి, కవికోకిల వంటి బిరుదులు, పలు సత్కారాలు అందుకున్నాడు.

విద్యార్థులకు సూచనలు

- ❧ పాఠం ప్రారంభంలోని ప్రవేశిక చదువండి. పాఠంలోని విషయాన్ని ఊహించండి.
- ❧ పాఠం చదువండి. అర్థంకాని పదాల కింద గీత గీయండి.
- ❧ వాటి అర్థాలను పుస్తకం చివర ఉన్న 'పదవిజ్ఞానం' పట్టికలో చూసి లేదా నిఘంటువులో చూసి తెలుసుకొండి.

ప్రవేశిక

సకల జీవులను మనిషి సమాదరించాలి. సర్వప్రాణుల పట్ల దయకలిగి ఉండాలి కాని మనిషి స్వార్థ చింతనతో తన స్వలాభాన్నే చూసుకొంటున్నాడు. ప్రకృతిలో కాకి పక్షి ఐనప్పటికీ అందుకు విరుద్ధంగా ఐక్యతను, కలుపుగోలుతనాన్ని ప్రదర్శిస్తూ జనావాసాల్లో తిరుగుతుంది. దాని గురించి ఈ పాఠంలో చదువుకుందాం.

I

సీ॥ ధ్వాంక్షమా! మాంసమా కాంక్షించుచున్నావు?
మానవుల్ మెక్కుట మానినారె?
బలిపుష్టమా! నరుల్ బలినిచ్చుకూటిని
దిని బ్రతుకు గడపు దినములెన్ని?
వాయసమా! తీపి పాయసమొల్లక
నెంగిలి మెతుకులు మ్రింగుటేల?
మౌకలీ! ఏలకో యీ కలి నాకలి
బొబ్బల నీకెట్లు బోనమబ్బు?

తే॥ ఆత్మఘోషమా! చిరజీవివై వెలుంగు
మేకదృష్టి గలట్టి వివేకమునకు
బలువిధమ్ముల బ్రక్కచూపులను జూచు
కపట చిత్తులు మెచ్చరు కరటరాజ!

ఆలోచించండి - చెప్పండి

- ◆ ‘మానవుల్ మెక్కుటమానినారె?’ అంటే మీకు ఏమర్థమైంది?
- ◆ బలికూడు తిని బతుకుతుందని కాకిని ఎందుకన్నారు?
- ◆ కాకిని ‘పేదరికపు పక్షి’ అనడంలో అర్థమేమిటి?
- ◆ కాకిలో ఉన్న కలుపుగోలుతనం ఎట్లాంటిది?

1

సీ॥ అందచందమ్ము లేదంచల నడగాదు
చిలుకల వలె గుల్మి పలుకక బోదు
పేదరికపుఁబుల్లు భేదభావము లేక
గడబిడతో భలే గంతులిడును
కొమ్మల మాటునఁ గులుకుచుఁ గమ్మని
రాగాలు దీయ స్వరాలు లేవు
లోకాన దీనులలోఁ గల శోకాలు
కన్నీటి గాథ లేకరువు పెట్టు

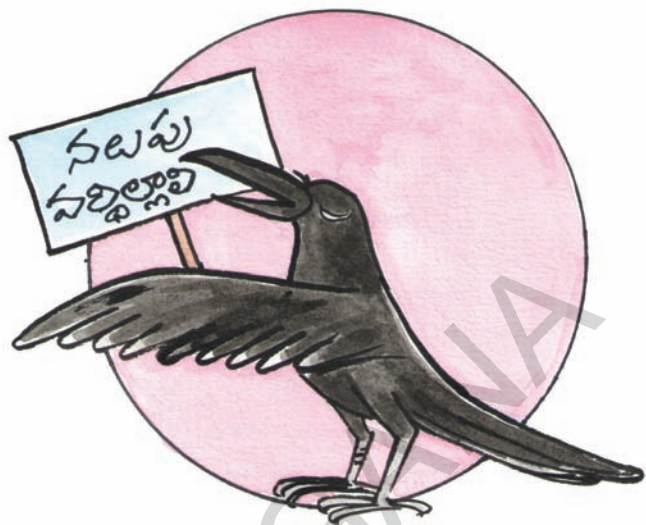
ఆ॥ నన్న కొడుకుఁ బిలుచునట్టులఁ బెరిమతో
“కాక - కాక” యంచుఁగేక వేయు,
కలుపుగోలు తనము తెలియనట్టి మనము
చీదరించుకొనినఁ జిన్నబోదు.

2

II

సీ॥ కసింబూని మోసాన మసింబూసి మారేడు
కాయ చేతికినిచ్చు ఖలునకంటె
పగంబట్టి తొడంగొట్టి పరులకొంపలు నిట్ట
నిలువున ముంచెడి నీచుకంటె
చారుసంసార సంచారుల మధ్య వి
షాగ్ని రగుల్చు పాపండు కంటె
లిబ్బులబ్బగచిచ్చి బెబ్బులియై పచ్చి
నెత్తురు జుట్టెడి తొత్తుకంటె

తే॥ నెండ్రకాయ నడత గండ్రగొడ్డలి కోత
మందినోళ్లు మూత పంది మేత
రోత బ్రతుకు గడుపు పాతకు నెదనల్పు
కంటె గాకి నలుపు కలుషితమై ?

3

సీ॥ నల్లమొగమున నెల్ల లోకాలలో
వెన్నుడు పూజ్యుడై వెలయలేదె?
విసపు మేతరి గొంతు విడ్డూరమగు నలు
పున్నను శివుడంచు బొగడబడడె?
చుక్కల దొరలోన ముక్కున నలుపున్న
చల్లని వెన్నెల జల్లులిడడె?
నరుల తలలు నల్పు యిరుల దారులు నల్పు
నింగి నీరును రేయి నీడ నలుపు

ఆ॥ కాకి నలుపటంచు గావుకేకలు బెట్టి
మాయనంటి పొరలు మాయి నలుపు,
అంధకారమైన అజ్ఞానమేనల్పు
వాయసముల నలుపు రోయనేల?

4

ఆలోచించండి -చెప్పండి

- ◆ 'మసిబూసి మారేడు కాయజేయడం' అనే జాతీయం ఏ సందర్భంలో వాడుతారు?
- ◆ 'లిబ్బులబ్బగ పిచ్చి బెబ్బులియై ప్రవర్తించడమంటే ఏమర్థమైంది?
- ◆ 'పాపాత్ముని మనసు నలుపు' అనడం సరైనదేనా? ఎందుకు?

III

❁ సీ॥ కాకిబలంగమంచు గాబరా పడిదెల్పు
తనబంధుజనుల యాదరణబొందు
‘కాకిపిల్లలు కాకికే కడుముద్ద’ని
తనబిడ్డలను గూర్చి తగవులాడు
వదరుఁబోతును గాంచి వాదమ్ములో మించి
లోట్టిమీదం గాకి లొల్లియనును
పిల్లలందఱుఁజేరి యల్లరి బెట్టంగఁ
గాకి గోలయని చీకాకు పఱచు

ఆ॥ “కావు-కావు” మనుచు దేవుని వేడెడి
పలుకులు చెవులందు ములుకులగును
గీము మీద వ్రాలి సేమములడుగును
ప్రాణసఖుని భంగి రాక విడదు.

5

తే॥ ఇల్లు వెడలింప దొంతుల నెల్ల వెదకు
విధము, పొమ్మని కొట్టిన విసుగులేక
నోరునొవ్వంగనే రాయబారమేమొ
తెచ్చు వార్తలో చుట్టాలు వచ్చు కబురొ.

6

తే॥ కొమ్మకోనలోఁ గూర్చుండి కోకిలమ్ము
కూయఁగా బళాయని గంతువేయుచుండ్రు
ప్రతి దినము వచ్చి మనలను బలుకరించ
నాదరించరు చులకనగాదె కాకి.

7

ఆలోచించండి-చెప్పండి

- ◆ ‘కాకి పిల్ల కాకికి ముద్దు’ అనే సామెత ఎందుకొచ్చి ఉంటుందో చర్చించండి?
- ◆ ‘లోట్టి మీద కాకి లొల్లి’ అనే జాతీయాన్ని ఏ సందర్భంలో ఉపయోగిస్తారు?
- ◆ కాకిని ప్రాణసఖుడు అనవచ్చా? మీ అభిప్రాయం చెప్పండి.
- ◆ కాకిని చులకన చేసి, కోకిలను ఆదరించడం సరైనదేనా? ఎందుకు?

- 1) ఓ కాకమా! మాంసం ఎందుకు కోరుతున్నావు? మనుషులు తినడం మానేశారా ఏమి? (నీకు దొరికేటందుకు?) నరులు పెట్టే బలికూడును తిని ఎన్నాళ్లు బతుకీడుస్తావు. తీసి పాయసం ఇష్టపడక ఎంగిలి మెతుకులు మింగడం ఎందుకు? జనం ఆకలి కేకలతో అలమటించే ఈ కలియుగంలో నీకు మాత్రం భోజనమెట్లా దొరుకుతుంది? కావు! కావు! మని ఆత్మబుద్ధిని ప్రకటించే నీవు చిరకాలం జీవించు. ఒంటిచూపు కలిగిన నీ బుద్ధిని పలురకాల పక్క - చూపులు చూసే మోసగాళ్లు మెచ్చరు.
- 2) కాకి గొప్ప అందచందాలు కలది కాదు. దాని నడక హంసనడక వలె అందంగా ఉండదు. చిలుకల మాదిరిగా పలుక లేదు. చిన్నచూపు చూడబడే పక్షి అయినా ఎట్లాంటి భేదభావాలు చూపకుండా అందరి ఇండ్ల మీద గంతులు వేస్తుంది. కొమ్మల చాటునుండి తీయనైన పాటలుపాడే స్వరం లేదు. లోకంలోని దీనుల దుఃఖాలను, బాధలను ఏకరువు పెడుతున్నట్లుగా అరుస్తుంది కాకి. పినతండ్రిని “కాక! కాక!” అని ప్రేమతో పిలిచినట్లుగా అది అరిచినా, కలుపుకుపోయే తత్వంలేని మనం కాకిని చీదరించుకొంటాం. అయినా అది నొచ్చుకోదు.
- 3) కసితో, మోసంతో మసిపూసి మారేడుకాయ జేసే మూర్ఖుని కంటే, పగతో పోరుకు పిలిచి, ఇతరుల జీవితాలను నిలుపునా కూల్చే నీచుని కంటే, ఇంపుగా సంసారజీవితం గడిపే వాళ్లమధ్య విషాగ్నిని రగిలించజేసే దుర్మార్గుని కంటే అమితమైన ధనం కూడగానే పిచ్చెత్తిన పెద్దపులితీరుగ విరుచుకుపడి సామాన్యుల నెత్తురు తాగే దుర్మార్గువు తొత్తుల కంటే, ఎండ్రికాయ తీరుగ అడ్డంగా సంచరిస్తూ, గొడ్డలి కోతతో, బెదిరింపులతో పరులనోళ్లు మూయిస్తూ, పందిలాగ మెక్కుతూ, అతిహీనమైన బతుకు బతికే పాపాత్ముని మనసులో పేరుకుపోయిన నలుపుకంటే కాకి నలుపు కలుషితమైనదా! (కాదు అని భావం)
- 4) నల్లనైన వర్ణంతో శ్రీకృష్ణుడు సకలలోకాల్లో పూజనీయుడై వెలగలేదా? విషాన్ని తాగి నల్లబడిన గొంతుతో వింతగా కనిపించినా పరమశివుడు శుభకరుడుగా స్తుతించబడడంలేదా? అందమైన చంద్రుని ముఖంలో నల్లని మచ్చ ఉన్నా చల్లని వెన్నెలలు కురిపించడంలేదా? మనుషుల తలలు నలుపు! చీకటి దారులు నలుపు! ఆకాశం, నీరు, రాత్రి, నీడ నలుపే! కాకి నల్లనిదని భీత్మరిస్తూ మాయలో పడిపోయి పొర్లాడే మాయావి అయిన వ్యక్తి నలుపు. చీకటి మయమైన మనిషి అజ్ఞానం కూడా నలుపు. అట్లాంటిది కాకుల నలుపును అసహ్యించుకోవడం ఎందుకు?
- 5) చుట్టాల బలగం బాగా ఉన్నప్పుడు ‘కాకి బలగమ’ని హేళనగా పలుకుతాం. బంధుజనం ఉంటే మాత్రం వారి ఆదరణ పొందుతాం. ‘కాకిపిల్ల కాకికి ముద్దు’ అని వ్యంగ్యంగా పలుకుతాం. కాని మన పిల్లల విషయంలో అది విస్మరించి పోట్లాటకు సిద్ధమవుతాం. బాగా వాగేవాడిని మించిపోయేలా వాదిస్తాం. తిరిగి ఎదుటివాడినే ‘లోట్టి మీది కాకిలాగ వాగుతున్నావు’ అంటాం. పిల్లలు లొల్లి చేస్తే ‘కాకిగోల’ అని చిరాకు పడుతాం. కావు, కావు మంటూ దేవుని వేడుకునే కాకి అరుపులు మన చెవులకు ములుకులవలె తాకుతాయి. కాకి మాత్రం మన ఇంటిమీద వాలి క్షేమసమాచారం అడుగుతూ ప్రాణస్నేహితునివలె వచ్చిపోవడం మానదు.
- 6) ఇంట్లో నుండి వెళ్లిపొమ్మంటే కుండల వరుసలు వెతుకుతూ కాలయాపన చేసినట్లు, పొమ్మని చీదరిస్తూ కొట్టినా ఏ మాత్రం విసుక్కోకుండా రాయబారివలె, చుట్టాలు వస్తున్న వార్తను తెస్తున్నట్లుగా గొంతంతా చించుకొని అరుస్తుంది కాకి.
- 7) చిటారుకొమ్మనెక్కడనో కూచొని కోయిల కూస్తే “బళా” అని జనం హర్షం వెలిబుచ్చుతారు. రోజూవచ్చి పలుకరించే కాకిని మాత్రం ఆదరించక చీదరిస్తారు.

I. అవగాహన - ప్రతిస్పందన

1. కింది అంశం గురించి చర్చించండి.

పక్షిజాతిలో కాకిని చిన్నచూపు చూడడం సరైనదేనా? చర్చించండి.

2. పాఠం చదువండి. పాఠం ఆధారంగా కింది పట్టికను పూరించండి.

కాకిని సంబోధించిన పదాలు	పాఠంలో వచ్చిన సామెతలు, జాతీయాలు	కాకి నలుపు రంగుకు ప్రతీకగా వాడబడిన పేర్లు

3. కింది పేరా చదువండి. పట్టికలో వివరాలు రాయండి.

రాకెల్ కార్సన్ అనే పర్యావరణవేత్త 1963లో “సైలెంట్ స్ప్రింగ్” అనే పుస్తకాన్ని రాశాడు. క్రిమిసంహారక మందుల వాడకంవల్ల పక్షులు ఎట్లా కనుమరుగవుతున్నాయో రాశాడు. పక్షులు నశిస్తే మానవజాతికి కూడా నష్టం వాటిల్లుతుంది. రాబందులు, గడ్డలు, కాకులు, పిచ్చుకలు అని మనం చిన్నచూపు చూడవచ్చు. ఎందుకంటే వాటి ప్రాధాన్యం మనకు తెలియదు కాబట్టి. జనావాసాల నుండి చెత్తా చెదారం, మలిన పదార్థాలను కాకులు దూరంగా తీసుకొనిపోతాయి. రాబందులు మృతజంతుకళేబరాలను తిని రోగాలు, అంటురోగాలు రాకుండా జనాన్ని కాపాడుతాయి. పిచ్చుకలు పంటలను నాశనం చేసే కీటకాలను, కీటకాలుగా మారే గొంగళి పురుగులను తిని పంట దిగుబడికి తోడ్పడుతున్నాయి.

కారణం	ఫలితం
క్రిమి సంహారకమందుల వాడకం పెరగడం	
పక్షులు కనుమరుగైతే	
రాబందులు ఉండడంవల్ల	
కాకులు ఉండడం వల్ల	
పిచ్చుకల వల్ల	

II.

వ్యక్తికరణ - సృజనాత్మకత

1. కింది ప్రశ్నలకు ఐదేసి వాక్యాల్లో జవాబులు రాయండి.

- అ) కాకులను చులకనగా చూడడాన్ని బట్టి మానవ స్వభావం ఎట్లాంటిదని భావిస్తున్నారు?
- ఆ) రామగౌడు కవితాశైలిని వివరించండి.
- ఇ) కాకి, కోకిల రెండూ నల్లనివే! అయితే ఒకదానిని ఆదరించి, ఇంకొకదాన్ని చులకనగా చూడడం గురించి మీ అభిప్రాయం తెలుపండి.
- ఈ) కాకులు సమైక్యంగా ఉంటాయి. దీనిపై మీ అభిప్రాయం సకారణంగా రాయండి.

2. కింది ప్రశ్నకు పది వాక్యాల్లో జవాబు రాయండి.

- అ) కాకి విశిష్టతను సొంతమాటల్లో రాయండి.

3. కింది ప్రశ్నకు సృజనాత్మకంగా/ ప్రశంసాత్మకంగా రాయండి.

- అ) మనుషులు తన గురించి ఏమనుకుంటున్నారో తెలుసుకున్న కాకి మనుషుల గురించి తాను ఏమనుకుంటుందో ఊహించి కాకి స్వగతం రాయండి.

(లేదా)

- ఆ) తన గురించి చులకనగా మాట్లాడడం తగదని కాకి మనుషులతో మాట్లాడింది. దీన్ని ఊహించి సంభాషణ రూపంలో రాయండి.

III.

భాషాంశాలు

పదజాలం

1. పాఠం ఆధారంగా కింది పదాలకు పర్యాయపదాలు రాయండి.

- అ) కాకి
- ఆ) గృహం
- ఇ) సంతోషం
- ఈ) ముల్లు

2. కింది వ్యుత్పత్తులకు సరైన పదాలు పాఠం ఆధారంగా గుర్తించండి.

అ) బలిగా ఇవ్వబడిన ఆహారంతో పోషింపబడేది.

ఆ) మాంసాన్ని కాంక్షించేది.

3. కింది వాక్యాల్లో ప్రకృతి, వికృతి పదాలు వేరువేరుగా ఉన్నాయి. వాటిని గుర్తించి రాయండి.

అ) సిరిగలవారు దాన్ని సద్వినియోగం చేయడం తెలుసుకుంటే అదే సంతసం.

ఆ) విజయం సాధించిన ఆనందం ఆ పక్క మొగంలో కనిపించింది.

ఇ) పక్షి కూడా గీము నిర్మించడంలో నైపుణ్యం కనబరుస్తుంది.

ఈ) శ్రీ విలసిల్లిన గృహంలో అందరి ముఖాల్లో సంతోషం వెల్లివిరుస్తుంది.

4. కింద ఇచ్చిన జాతీయాలు, సామెతలను గుర్తించి వాటిని వినియోగించే సందర్భాన్ని రాయండి.

కాకి బలగం, కాకిపిల్ల కాకికి ముద్దు, కాకిగోల, లొట్టిమీద కాకి లొల్లి, మసిపూసిమారేడుకాయ చేయడం

వ్యాకరణాంశాలు

1. కింది సంధులకు సంబంధించిన పదాలు ఈ పాఠంలో గుర్తించి, వాటిని విడదీసి సూత్రాలు రాయండి.

అ) సవర్ణదీర్ఘ సంధి

ఆ) ఉకార సంధి

2. కింది పదాలు విడదీసి, సంధులను గుర్తించి సూత్రాలు రాయండి.

అ) దినములెన్ని = _____ + _____ = _____

ఆ) తొడంగొట్టి = _____ + _____ = _____

ఇ) లొల్లియనుచు = _____ + _____ = _____

3. కింది పదాలకు విగ్రహవాక్యాలు రాసి, అవి ఏ సమాసాలో గుర్తించండి.

అ) ఎంగిలిమెతుకులు = _____, _____

ఆ) కాకిబలగం = _____, _____

ఇ) విషాగ్ని = _____, _____

* కింది పద్య పాదాలలో ఒకే రకంగా ఉన్న మాటలు (పదాలు) గుర్తించి రాయండి.

అ) లేమా! దనుజుల గెలువగ
లేమా! నీవేల కడగి లేచితివిటురా.

1. _____ 2. _____

ఆ) పాటజూచిన పరసేన పాఠజూచు.

1. _____ 2. _____

పై ఉదాహరణల్లో మీరు రాసిన సమాధానాల ద్వారా, మీరు ఒక విషయాన్ని గుర్తించి ఉంటారు. ఒకే శబ్దంతో కూడిన పదాలు రెండుసార్లు వచ్చాయి కదా!

ఇటువంటి పదాలు ఒకే శబ్దంతో ఉన్నా అర్థంలో తేడా ఉంటుంది. ఒక పదం వచ్చిన తరువాత మరలా అదేపదం రావడం గమనించారుకదా! పై ఉదాహరణలో 'లేమా' అనే పదం రెండుసార్లు వచ్చింది. మొదటిపాదంలో 'లేమా'ను 'స్త్రీ' అనే అర్థంలో, రెండవ 'లేమా' ను చాలమా (గెలువజాలమా) అనే అర్థంలో ప్రయోగించడం జరిగింది.

అదే విధంగా 'పాటజూచు' పదం కూడా రెండుఅర్థాల్లో ప్రయోగించబడింది. మొదటిదానికి అర్థం 'తేరిపారచూడటం' అని, రెండవ అర్థం 'పొరిపోవ చూస్తుంది' అని. ఇటువంటి పదప్రయోగం జరిగినట్లయితే అది 'యమకం'.

యమకం లక్షణం గురించి ఇప్పుడు తెలుసుకుందాం.

పదాలు తిరిగి తిరిగివస్తూ అర్థభేదం కలిగి ఉంటే అది యమకాలంకారం. పదాల విరువువల్ల అర్థభేదం సృష్టించడం దీని ప్రత్యేకత.

ఇ) మీ పాఠ్యభాగం 'ధర్మపాలన' లో 'యమకాలంకార' పాదాలను గుర్తించి రాయండి. సమన్వయించండి.

4. కింది పద్యపాదానికి గురులఘువులు గుర్తించి లక్షణాలతో సమన్వయం చేయండి.

ఆ పురమేలు 'మేలుబళి'! యంచు బ్రజల్ జయవెట్టుచుండ నా'

ప్రాజెక్టు పని

- ◆ పక్షులకు సంబంధించిన కథ / గేయం / కవిత సేకరించి రాయండి. నివేదిక రాసి తరగతిలో ప్రదర్శించండి. (లేదా)

పక్షుల గూళ్ళను పరిశీలించి వాటి గొప్పతనాన్ని గురించి నివేదిక రాయండి.

మనకు జీవనాధారం ప్రకృతి. ప్రకృతిలోని ప్రతి జీవి ప్రత్యక్షంగానో, పరోక్షంగానో మనకు తోడ్పడుతున్నది. అటువంటి ప్రకృతి ప్రకోపిస్తే వినాశనం జరుగుతుంది. కాబట్టి ఆ ప్రకృతిని కాపాడుకోవడం మన బాధ్యత.